

РЕШЕНИЕ

№ 21864

гр. София, 31.10.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, ХХVIII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 04.10.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Деница Митрова

**ЧЛЕНОВЕ: Атанас Николов
Вената Кабурова**

при участието на секретаря Илияна Тодорова и при участието на прокурора Пламен Райнов, като разгледа дело номер **6323** по описа за **2024** година докладвано от съдия Атанас Николов, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е срещу решение № 1447/06.03.2024 г., постановено по адм. д. № 8755/2023 г. на Административен съд София-град, 69 състав.

С решението ГДИН е осъдена да заплати на И. А. А., обезщетение за неимуществени вреди в размер на 1092.00 лв., претърпени за нарушение на чл.3, ал.2, вр. чл.284-286 ЗИНЗС, поради неблагоприятни условия на изтърпяване на мярка „задържане под стража“ в Следствен арест в [населено място], [улица]и на наказанието „лишаване от свобода“ в Затвора [населено място] в периода от 11.03.2019 г. до 09.12.2019 г., включително, ведно със законната лихва от 13.09.2023 г. до окончателното изплащане, както и сторените в производството разноси в размер на 10.00 лв. за държавна такса и е отхвърлил претенцията като неоснователна и недоказана, за разликата до предявения размер от 20 000 лв., както и за периода от 09.03.2019 г. до 10.03.2019 г., включително.

Срещу решението са постъпили две касационни жалби:

1.Касаторът ГДИН, чрез юрисконсулт М. оспорва решението като неправилно, поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на административно производствените правила и необосновано в частта, с която са осъдени да заплатят на

И. А. А., сумата 1092 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, поради неблагоприятни условия на изтърпяване на мярка „задържане под стража“ в Следствен арест в [населено място], [улица] и на наказанието „лишаване от свобода“ в Затвора [населено място] в периода от 11.03.2019 г. до 09.12.2019 г., включително, ведно със законната лихва от 13.09.2023 г. до окончателното изплащане. Касаторът ГД „Изпълнение на наказанията“, твърди че съдът не е обсъдил и съобразил представените от тях писмени доказателства, които са от съществено значение за решаване на правния спор и най-вече на медицинската справка, от която било видно че никога И. А. А. не се е оплакал и не е потърсил лекарска помощ, поради ухапване от инсекти. Счита ,че свидетелските показания в тази посока не следва да се кредитират ,тъй като същите са в противоречие с неоспорени официални документи, представени от здравните власти. Не са били взети в предвид и протоколите, договорите и справки за извършена обработка на помещенията, което водело до необоснованост на извода за бездействие на затворническата администрация. Счита, че поддържането на хигиената в спалните помещения е задължение на самите лишени от свобода – чл. 21, ал.2 от ППЗИНЗС и чл. 176 от ППЗИНЗС и неспазвайки тези разпоредби сами са допринесли за наличието на инсекти. Оспорва и размерът на присъдената сума, тъй като не ставало ясно защо съда я е приел за справедлива. Излага съображения, че сумата не отговаря на общественото разбиране за справедливост съгласно разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД и води до неоснователно обогатяване на ищеца. Искането до съда е за отмяна на решението в осъдителната част и постановяване на друго, с което да се отхвърли изцяло предявения иск. Алтернативно, моли размерът на присъдената сума да се намали.

2. Касаторът И. А. А., чрез адв. Ю., оспорва горепосоченото решение, в частта, с която е отхвърлена жалбата му за сумата над 1092 лв. до 20 000лв, ведно със законната лихва от 11.03.2019 г. до 09.12.2019 г. до окончателното ѝ изплащане, както и в частта за разноските по делото, присъдени по съразмерност. Счита, че така присъденото обезщетение не отговаря на принципа на справедливост по чл.52 от ЗЗД. Цитира съдебна практика с приложена различна дневна ставка на присъдено обезщетение, както и се позовава на решения на ЕСПЧ. Искането до съда е за отмяна на решението и постановяване на ново, с което да се уважи изцяло исковата претенция, както и сторените разноски за двете съдебни инстанции.

Касаторът И. А. А., чрез адвокат Ю., поддържа касационната жалба и оспорва касационната жалба на ГДИН по подробно изложените в касационната жалба и в писмения отговор съображения. Претендира присъждане на разноски, съобразно представен списък.

В съдебно заседание касаторът главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез юрк. Н., поддържа жалбата и представения писмен отговор, оспорва касационната жалба на И. А.. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

Представителят на СГП дава мотивирано заключение, че касационната жалба на ГДИН е основателна и следва да бъде уважена.

Административен съд София - град, XXVIII КС, намира, че касационните жалби са подадени в срока по чл. 211, ал. 1 от АПК, и са процесуално допустими. Разгледани по същество жалбата на ГДИН е неоснователна, а жалбата на И. А. А. е частично основателна.

За да постанови оспореното и от двете страни в производството по адм. дело № 8755/2023 г., решение, съдът е приел, че И. А. е бил задържан в ареста на бул. Г. М. Д.“ на 11.03.2019 г., а на 13.06.2019 г. е преведен в Затвора С..

Настоящият състав на АССГ, счита, че правилно е определен предмета и приложимата правна уредба по настоящия казус. Претендираната претенция за обезвреда е основана на твърдения за вреди от незаконосъобразни действия или бездействия при или по повод административна дейност на специализиран орган по изпълнение на наказание спрямо ищеца в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, с оглед на което е с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС. Искът е предявен срещу надлежен ответник по чл.205 от АПК, вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС – ГД“ИН“ – юридическо лице, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода, с териториални служби, каквито са затворите. В ЗИНЗС, част четвърта, е регламентиран реда за изпълнение на мярката за неотклонение „задържане под стража“. Съгл. чл.240, ал.1 от закона, доколкото в тази част не е предвидено друго, разпоредбите относно осъдените на лишаване от свобода се прилагат и по отношение на обвиняемите и подсъдимите с мярка за неотклонение „задържане под стража“. Материално - правна уредба на твърдяното право се съдържа в чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, а след последните изменения на ЗИНЗС (ДВ бр. 13/2017 г., в сила от 07.02.2017 г.) и в чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, който предвижда, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС.

В случая, предмет на исковата претенция на ищеца е обезщетяване на претърпени от него неимуществени вреди, като конкретно и единствено сочи наличие на дървеници и ухапвания от тях, което е довело до неудобства, унижение, безнадежност, страх като последица от проявите форми на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС - неосигуряване на задоволителни битови и санитарни условия – неосигуряване на достатъчна хигиена в килията, липса на вентилация и възможност за естествено проветряване, наличие на вредители –хлебарки и дървеници, непредприемане на ефективни мерки за дезинфекция, дератизация и обезпаразитяване, недостатъчно пространство, в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС.

Обратно на твърденията в касационната жалба на касатора И. А., първоинстанционният съд се е произнесъл по всяко едно от твърдените от последния бездействия, квалифицирани от него като нарушения на чл.3 от ЗИНЗС.

В този смисъл правилно първоинстанционният съд е приел за частично основателна претенцията за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, касаещи допуснатото нарушение на чл.3 от ЗИНЗС, поради влошени хигиенни условия на изтърпяване на мярката и наказанието за периода от 11.03.2019 г. до 09.12.2019 г., конкретно поради доказано наличие на вредители – дървеници, ухапванията от които за ищеца са били свързани с неприятни обриви и сърбежи, за които макар и да са предприемани действия от страна на администрацията на затвора, са били неефективни. От събраните по делото писмени и гласни доказателства е установено, че въпреки провежданите от администрацията дейности за дезинфекция и дезинсекция, в спалното помещение, в което А. е бил настанен за процесния период /в следствия арест и в СЦЗ/е имало множество дървеници, които не са били унищожени при извършваните дезинсекция и дератизация. Съдът е обсъдил подробно доказателствата за сключен договор и подписани прямо-предавателни протоколи за

извършени услуги по договора, но реално, въпреки предприетите действия, не са осигурени здравословни, безопасни и хигиенични условия и в двете места за настаняване на ищеца. При тези обстоятелства, съдът правилно е приел наличието на основание за дължимост на обезщетение за неимуществени вреди, вследствие на незаконосъобразно бездействие на служителите на ответника при изпълнение на задълженията им за осигуряване на благоприятни условия по време на задържане под стража или изтърпяване на наказание лишаване от свобода.

Необходимостта от хигиенизиране на помещенията от обитателите им не е достатъчен аргумент, за да се приеме че ответника по касационната жалба на А. е изпълнил задължението си по осигуряване на здравословни битови условия. Прехвърлянето на отговорността за това върху самите лишени от свобода е недопустимо. Първоинстанционният съд се е позовал на общодостъпна информация като е посочил, че проблемът с дървениците не е свързан непременно с хигиената в помещенията, нито може да бъде преодолян единствено чрез ползване на изпарител, без други мащабни мерки, тъй като дори и ежемесечното пръскане срещу тях не дава дължимия резултат по пълното им отстраняване. Във връзка с това е счел, че предприетите действия за обезпаразитяване, които се извършват периодично, също не обуславят извод за изпълнение на задълженията на затворническата администрация за осигуряване на добри хигиенно-санитарни условия за лишените от свобода. Напротив, липсата на резултат от така извършваните дейности по дезинфекция, дезинсекция и дератизация, сочат на неизпълнение на това задължение, по отношение на достатъчно и качествено обезпаразитяване.

Наличието на дървеници в помещенията, въпреки извършваното третиране с препарати, не обуславят извод за резултат от така извършваните дейности по дезинфекция, дезинсекция и дератизация т.е сочат на неизпълнение на това задължение, по отношение на достатъчно и качествено обезпаразитяване, както е прието от съда .

Не се споделя твърдението в касационната жалба на касатора ГДИН, че съдът е игнорирал медицинската справка от д-р М. Т.- директор на МЦ при затвора С., както и медицинската справка от ареста. Напротив, съдът подробно в своето решение е обяснил защо не приема тези документи като релевантни като е приел, че липсата на посещение на медицинския център на съответното заведение е съответна на липса на алергична реакция при ищеца, поради което обстоятелството, че не е потърсил медицинска помощ след ухапванията, каквито са твърденията на ГДИН, не опровергава нито наличието на вредите, нито техните ухапвания, свързани с неприятни обриви и сърбежи.

По отношение размера на обезщетението, който е присъден с оспореното от двете страни в производството решение №144706.03.2024 г. на Административен съд София – град, 69 –ти състав по адм.д. № 8755/2023 г. настоящият състав на АССГ намира, че следва да се съобрази с анализа на новите решения на ЕСПЧ по дела, касаещи оплаквания за лоши условия в местата за лишени от свобода, според който обезщетение, присъдено от националния съд, което се равнява на 4 евро на ден или на 30% от присъждането на ЕСПЧ при сходни обстоятелства е адекватно и не поставя под съмнение ефективността на производството за обезщетяване на вредите от поставяне в лоши условия на задържане. Едновременно с това в повечето случаи такова обезщетение би било достатъчно, за да обезщети вредите, произтичащи от нарушение на забраната за поставяне в лоши условия на задържане по смисъла на чл.

3 от Конвенцията. Изложеното е основание за съда да определи размер на обезщетението в посочения от ЕСПЧ размер от 4 евро на ден, или 7.82 лв. при официален курс на 1 евро от 1.95583 лв. като конкретния случай е за периода 11.03.2019 г. до 09.12.2019 г. Първоинстанционният съд правилно е определил, че обезщетението следва да бъде пресметнато за общо 273 дни, но съобразявайки горепосочените обстоятелства същото възлиза в размер на 2 134,86 лв., като за сумата е дължима и законната лихва от предявяването на иска – 13.09.2023 г. до окончателното ѝ изплащане.

По тези доводи и аргументи, касационната инстанция заключава, че оспореното съдебно решение следва да бъде изменено в частта относно определеното обезщетение на И. А. А., като същото следва да се увеличи от 1092 лева в размер на 2 134,86 лв.

В съответствие с разпоредбата на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС съдът намира, че следва да се произнесе и по направените разноски. Ищецът е поискал присъждане на разноски за двете съдебни инстанции. По делото е представен договор за правна защита и съдействие, сключен на 20.09.2023 г., видно от което адвокат Ю. е предоставил безплатна правна помощ, съгласно чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА. По силата на визираните по-горе разпоредби, когато искът се уважи изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса (10 лв.). В случая, адвокатското възнаграждение следва да бъде определено, съгласно чл. 8, във връзка с чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения в размер на 513,50 лв. при уважен размер на исковата претенция от 2 134,86 лв.

Водим от изложеното и на основание чл. 221, ал. 2, предл. първо АПК Административен съд София-град, XXVIII Касационен състав

РЕШИ:

ИЗМЕНЯ Решение № 1447 от 06.03.2024 г. по адм. д. № 8755/2023 г. на АССГ, В ЧАСТТА, касаеща присъденото обезщетение, в следния смисъл:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ – С. да заплати на И. А. А., ЕГН [ЕГН] от [населено място], на основание чл.284, ал.1 от ЗИНЗС, сумата от 2 134,86 лв. лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди вследствие на нарушение по чл.3, ал.2 ЗИНЗС за периода от 11.03.2019 г. до 09.12.2019 г., ведно със законната лихва, считано от 13.09.2023 г. до окончателно изплащане на обезщетението като ОТХВЪРЛЯ иска до пълния предявен размер от 20 000 лв.

ОСТАВЯ В СИЛА решението в останалата част.

ОСЪЖДА Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" при Министерството на правосъдието да заплати на И. А. А., ЕГН [ЕГН] от [населено място] разноски по делото в размер на 10 лв. (десет лева) за държавна такса.

ОСЪЖДА Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" при Министерството на правосъдието да заплати на адвокат И. Ю., САК, адвокатско възнаграждение в общ

размер на 1027 лв. (за двете съдебни инстанции).

Решението е окончателно.